

**Az Országos Környezetvédelmi Tanács véleménye
az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény módosításának tervezetéről**

Az Országos Környezetvédelmi Tanács (a továbbiakban: Tanács) a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 44. § (2) bekezdés a) pontja alapján a hivatkozott jogszabály tervezetével kapcsolatban az alábbi véleményt adja:

Az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Eht.) módosítása várhatóan jelentős hatással lesz minden energiafelhasználóra. A Tanács emiatt szükségesnek tartja, hogy olyan szabályozási környezet alakuljon ki, amely mind a vállalkozások, mind pedig a lakosság számára kiszámítható, reálisan teljesíthető és hosszú távon fenntartható kötelezettségeket állapítson meg. Ezzel biztosítható, hogy az energiahatékonysági intézkedések valóban hozzájáruljanak a fenntartható fejlődéshez, a természeti erőforrásokkal való takarékos felhasználáshoz és az éghajlatvédelmi célok megvalósításához. A Tanács észrevételei ezen fő célok mentén kerültek megfogalmazásra.

Elvi észrevételek

1. A Tanács fontosnak tartja, hogy egy-egy jogalkotási folyamatban az adott témakörben készült, a jogalkotónak háttérként szolgáló hatástanulmányok és szakmai anyagok szélesebb körben elérhetőek legyenek. Ez nemcsak az átláthatóságot segítené elő, hanem lehetőséget teremtene a társadalmi és szakmai párbeszéd egységes elveken nyugvó megalapozására is. Javasolt az említett háttéranyagok nyilvánosságának a biztosítása, legalább az egyeztetési folyamatban résztvevők számára.
2. A Tanács elvi élel ismételten jelzi, hogy a Kvt. 43. § (1) bekezdésében szereplő vizsgálati elemzés elkészítése jelentősen segíthetné a szabályozási célok elérését szolgáló komplex megközelítést és a konkrét normaszövegnek a szabályozni kívánt viszonyokhoz való kapcsolódását. Az előterjesztés(ek)hez használt hatásvizsgálati lap tartalma, illetőleg a jogszabály tervezetének indokolása és tartalmi összefoglalója nem éri el azt a mélységű elemzést, ami a tervezet megalapozottságát minden tekintetben szilárdan alátámasztaná. A hatásvizsgálati lap még részletesebb kitöltés esetén sem tudja pótolni a vizsgálati elemzést.
3. Az előző pontban leírtakon túlmenően emlékeztetünk arra, hogy a Kvt. 44. § (2) bekezdése a Tanács véleményalkotására – főszabályként – 30 napos véleményezési határidőt biztosít, amelynek alapvető oka, hogy egy nagy létszámú testület sokoldalú és megalapozott véleménynyilvánítása az átlagosnál hosszabb időt igényel. A rövid véleményezési határidő nem teszi lehetővé a várható hatások szükséges mértékű vizsgálatát.
4. Az Eht. és a tervezett módosítás rendelkezései a földgázfelhasználás hatékonyságát célozzák. Ugyanakkor a hosszú távú energiafüggetlenség és fenntarthatóság érdekében megkerülhetetlenül szükséges, hogy az Eht, vagy akár egy önálló törvény kifejezetten

foglalkozzon a fosszilis energiaforrások, így a földgáz fokozatos kivezetésével (a 2035-as céldátumot alapul véve) a hazai energiarendszertől. A földgáz felhasználása jelentős mértékben hozzájárul az üvegházhatású gázok kibocsátásához, ami a klímacélok elérése szempontjából hátrányos. Az energiastruktúra átalakítása során a földgáz kivezetését a megújuló energiaforrásokra való átállással párhuzamosan kellene végrehajtani. Az Eht-ban vagy más törvényi szabályozásban rögzíteni kell a földgáz felhasználásának csökkentésére vonatkozóan konkrét célokat és eszközöket, az utóbbiak körében – többek között - az energiahatékony technológiák ösztönzését, a zöld, megújuló energiaforrások (pl. napenergia, szélenergia, vagy a hőszivattyús rendszerek) használatának támogatását. A földgázkivezetés folyamatának részeként a törvényben szereplő kötelező energiahatékonsági intézkedéseket a megújuló energiákra való áttéréssel kellene kombinálni, hogy a fosszilis tüzelőanyagoktól való fokozatos elmozdulás valóban fenntartható legyen.

Részletes észrevételek

1. A tervezet szerinti módosítások energiahatékonsági, és ezzel a természeti erőforrás-gazdálkodási célkitűzések teljesítését szolgálják. A Tanács véleménye szerint a törvényi előírások fokozatos bevezetése minden érintett fél számára biztosíthatná a kellő idejű felkészülést, amely által mind a lakosság, mind a gazdasági szereplők számára elkerülhetők lennének a hirtelen fellépő pénzügyi és operatív nehézségek.
2. A Tanács álláspontja szerint az energiahatékonsági kötelezettségek meghatározásakor célszerű figyelembe venni minden érintett, így az üzemanyagértékesítők és más gazdasági szereplők terhelhetőségét is. Ezzel elérhető, hogy a jogszabály nem jelent aránytalan pénzügyi és eljárási akadályokat az érintettek számára, miközben biztosítja az energiahatékonsági célok teljesülését. Ezzel összefüggésben a Tanács kiemelten felhívja a figyelmet arra, hogy ténylegesen vagy hatásukban visszamenőleges hatályú jogszabály-módosítások nem szerencsések, nehezen kezelhetők, és nem melleleg jogbizonytalanságot eredményezhetnek. Más oldalról nézve pedig a gazdasági szereplők körében komoly hátrányt jelenthetnek a hosszú távú, környezeti szempontból kedvező beruházási döntéseik meghozatalában is.
3. A Tanács véleménye szerint nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy amennyiben az energiahatékonsági beruházások túlzottan csak a lakóépületekre összpontosulnának – nem vitatva, hogy a lakóépületek energiahatékonságának a kérdése fontos -, negatív hatással lehetnek fontos ipari szereplőkre. Ezért javasoljuk, hogy olyan ösztönző mechanizmusok is kerüljenek bevezetésre, amelyek biztosítják az érintettek számára a lehetőséget, hogy aktív részesei legyenek az energiahatékonsági célkitűzések megvalósításának. Ezzel összefüggésben jelzi a Tanács, hogy környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok eredményességét szolgálná az is, ha a rövidebb élettartamú, ám jelentős energiamegtakarítást eredményező energiahatékonsági intézkedések is tovább elszámolhatók maradnának.
4. A Tanács álláspontja szerint az energiamegtakarítások (HEM-ek) nyilvántartási és elszámolási rendszerének stabilitása és átláthatósága – benne az egyéni fellépések adminisztrációjának egyszerűsítése – szintén jól szolgálhatná az energiahatékonsági és ezen keresztül a környezeti célkitűzések elérését. Ugyanakkor a tranzakciós díjak bevezetése további költségnövekedést okozhat a piaci szereplők számára, ezért fontos lenne, hogy ezek bevezetését megelőzően átfogó hatásvizsgálat készüljön.

5. A Tanács kiemelten felhívja a figyelmet arra, hogy a HEM-kereskedelem nem kellően szigorú és konzekvens szabályozása spekulációs célú visszaélésekre vezethet, ami környezeti szempontokból sem előnyös. Ezért olyan szabályozásra van szükség, amely hatékonyan megelőzi, ugyanakkor nem akadályozza az energiahatékonysági célok elérését. További fontos szempont, hogy az épületfelújítási kötelezettségek meghatározásánál biztosítani kell, hogy azok ne okozzanak aránytalan terheket az ingatlantulajdonosoknak, különösen a lakosságnak, de valós és mérhető energiamegtakarítást eredményezzenek. A Tanács kiemeli, hogy a terhek növekedése elsősorban a kapcsolódó környezetvédelmi kötelezettségek kikerülését is eredményezheti, ami egyértelműen negatív externális hatás. Az előbbiekhöz kapcsolódva javasolja a Tanács az energiahatékonysági auditok egyszerűsítését, különösen a kis- és középvállalkozások számára, mivel az jelentős mértékben csökkenthetné az eljárási és pénzügyi akadályokat, elősegítve a fenntartható és környezeti szempontból is hatékony működést és a megfelelési kötelezettségek teljesítését.
6. A Tanács fontosnak tartja, hogy a technológiai innováció ösztönzése, valamint a fenntartható és energiahatékony megoldások támogatása kiemelt szerepet kapjon a klímavédelmi célok teljesítésében. Ennek érdekében javasolt a stabil pénzügyi források biztosítása, valamint az energiahatékonysági projektek hosszú távú, stratégiai tervezése. A stratégiai tervnek része a célok - esetünkben a környezeti és energiahatékonysági célkitűzések -, az azok eléréséhez szükséges eszközök, intézmények (szabályozástól az innovációig), a pénzügyi források meghatározása, mindez időben pontosan ütemezve. A Tanács meggyőződése, hogy mindezek hozzájárulnak ahhoz, hogy az energiahatékonysági beruházások valódi, környezeti eredményeket, fenntartható gazdasági növekedést, megfelelő versenyképességet és érdemi kibocsátáscsökkentést eredményezzenek. A komplex hatás pedig a környezet minőségének a javulásában is lemérhetővé válik.

Budapest, 2025. március 14.

Országos Környezetvédelmi Tanács